

УДК 69.059

Методи визначення фізико-механічних властивостей кладки

Андрух Сергій Леонідович,

к.т.н., ст. викладач

Галушка Сергій Анатолійович,

ст. викладач

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

galushka_sa@ukr.net

Анотація:

Ключові слова: ультразвук, стіновий матеріал, міцність матеріалу, фізичний та моральний знос, цегляна кладка.

В даний час питання про оцінку несучої здатності цегляної кладки за допомогою неруйнівного методу залишається слабо вивченим. В системі діагностики технічного стану конструкцій будівель необхідний простий і надійний метод визначення фактичної міцності цегляної кладки без відбору цегли і розчину з конструкції.

Цегляна кладка є комплексним матеріалом, що складається з каменів і розчину. У нашому випадку предметом дослідження є стара цегляна кладка. Для визначення фактичної міцності розчину в швах кладки, необхідно вилучити зразки з цегляної кладки, що практично виконати, дуже складно не порушивши, природний стан розчинного шва.

Оскільки розглянутий метод спочатку розроблявся для контролю якості бетонних і залізобетонних конструкцій, то питання оцінки працездатності кам'яних конструкцій залишається відкритим. Для контролю міцності матеріалів можуть бути використані склерометричні методи такі як (молоток Фізделя, молоток Кашкарова, прилади системи Лісі, прилади Польді-Вайцман, І.А. Васильєва, Г.К. Хайдукова, А.І. Годерн, Д.М. Рачевський, М.А. Новгородського, будівельно-монтажний пістолет, прилад ПМ-2, прилад типу

ХПС стандарт ДІН - 4240 Німеччина, склерометр Шмідта, прилад В.В. Царицина, Ю.Є. Корниловича, прилад ВСМ - 4, МПБ - 10 УЦ). Складність застосування цього методу полягає в необхідності проведення додаткових досліджень з метою оцінки збіжності результатів на цегельних матеріалах різних видів (повнотіла керамічна цегла, багатопорожниста цегла). Оцінка міцності за непрямыми показниками несе додаткові похибки і для достовірної оцінки досліджуваної характеристики потрібна велика кількість додаткових випробувань, що не завжди можливо через обмежені габаритів конструкцій і умов випробування.

Методика випробування бетону в конструкції була запропонована І.В. Вольфом [4]. Суть цієї методики полягала в контрольованому відділенні виділеної частини бетону безпосередньо статичним навантаженням (перший етап випробування). І в подальшому випробування окремих зразків на стиск в лабораторних умовах (другий етап випробування).

Склерометричними методами можна реально оцінити міцнісні властивості поверхневих шарів конструкції. У будівлях і спорудах старої споруди матеріали кам'яної кладки часто сильно вивітрені або зазнали структурних змін у продовж певного періоду часу. В цьому випадку склерометричні методи для оцінки міцності конструкцій дають значні похибки. Оцінка несучої здатності кам'яної кладки шляхом місцевого руйнування: такі методи як метод відриву зі сколюванням, реалізований приладами ГПНВ - 5, ГПНС - 4, ПБ, метод випробування на відрив - прилад ГПНВ -5.

За стандартним експериментальним методом при визначенні міцності цегли і розчину, згідно ГОСТ [1, 2] необхідно досліджувати цегла не менше 10 зразків, а для розчину не менше 5 зразків. Як показує практика відбір цегли або розчину з цегляної кладки, є дуже складно тому, що йде порушення фізико-механічні властивості цегли і розчину. Для обстеження цегляних будівель і споруд потрібен простий і надійний спосіб визначення міцності цегляної кладки шляхом дослідження її безпосередньо в конструкції.

Розробка нових неруйнівних методів та засобів оцінки працездатності і рівня технічного стану будівель і споруд є досить актуальною галуззю будівельної науки.

Її можна розділити на наступні завдання:

- визначення фізико-механічних властивостей матеріалу;
- визначення міцності цегли і розчину;
- визначення деформативних властивостей;
- визначення рівня напруженого стану кладки.

Розглянемо стан вирішення цих завдань окремо.

Розглянемо метод визначення міцності будівельних матеріалів і конструкцій на прикладі ультразвукового методу.

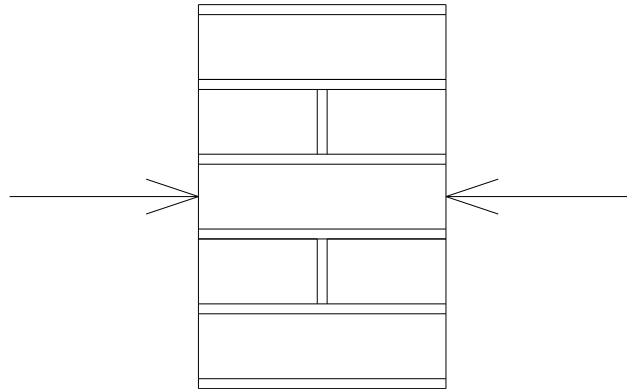
Цей метод заснований на можливості поширення в матеріалі механічних коливань звукового та ультразвукового діапазону частот. Спочатку метод застосовувався для дослідження і контролю неметалевих будівельних матеріалів бетону, будівельної кераміки, каменю, дерева, що дозволяло легко здійснити дистанційний контроль. Надалі областю застосування і метою використання акустичних методів, став контроль готової продукції в будівельній промисловості з виявленням дефектних виробів і конструкцій в умовах недостатнього стабільного процесу їх виробництва, а так само за недосконалої в ряді випадків експлуатації. Значна частина досліджень будівельних конструкцій (бетону), а саме на ранніх стадіях твердіння, автором [3].

Використання ультразвукового методу для цегляної кладки в наш час залишається мало вивченим.

В Сумському національному аграрному університеті на кафедрі Архітектури та інженерних вишукувань, в лабораторії проводилися дослідження, як окрема цегла, так і цегляна кладка, за допомогою ультразвукового приладу УК-14ПМ проводилося двома способами:

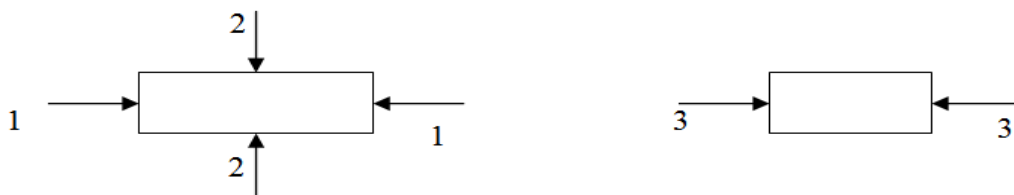
- наскрізне;
- поверхневе.

Наскрізне прозвучування для цегли в масиві кладки виявилось скрутним через неповне заповнення вертикальних швів розчином (рис. 1).

Рис. 1. Схема напрямку наскрізного прозвучування цегляного стовпчика при використанні ультразвукового пристрою

При односторонньому доступі (поверхневому прозвучування) наявність напливів, вм'ятин, раковин і повітряних пір на поверхні цегли позбавила змоги забезпечити надійний акустичний контакт між цеглою і робочою поверхнею щупа (рис. 2). Розкид при таких вимірах склав 40%.

Рис. 2. Схема напрямків прозвучування цегли при використанні ультразвукового пристрою.

Таблиця 1

Результати випробування цегли ультразвуком

№ п. п.	Випробування на стиск $R_{ст}$ МПа	Випробування на згин $R_{згин}$ МПа	Швидкість ультразвуку км/сек.		
			напр.1	напр.2	напр.3
1	3,5	3,0	1,6	4,3	0,78
2	1,9	1,6	1,4	2,8	0,94
3	2,3	2,2	1,26	3,25	0,65
4	1,9	1,7	1,23	3,6	0,72
5	2,2	1,0	1,06	3,2	0,56
6	1,5	2,3	0,74	2,8	0,85
7	3,3	2,4	0,76	3,25	0,76
8	1,9	1,4	1,3	3,8	0,97
9	2,3	1,5	1,1	4,2	0,84
10	1,5	2,0	0,76	3,25	0,93

Аналізуючи отримані дані з (табл. 1) можна відзначити, що швидкість проходження ультразвуку як показали дослідження, для кожної поверхні цегли отримані великі розбіжності. За результатами випробувань ультразвуковим методом визначення міцності цегли виявляється скрутним і не дає повної ясності.

1. ГОСТ 27751-88 (СТ СЭВ 384-97) Надежность строительных конструкций и оснований. Основные положения по расчету. – М.: Изд-во стандартов, 1988. – 10 с.
2. ГОСТ 28570-90 Бетоны. Методы определения прочности по образцам, отобраным из конструкций. – М.: Изд-во стандартов, 1990. – 10 с.
3. Гринёв В.Д. Каменные конструкции. Учеб. пособие // Новополюк: ПГУ, 2001. – 148 с.
4. Вольф И.В., Лихачев В.Д., Хомутченко С.Я. Инструкция по эксплуатации прибора ГПНВ-5м для определения прочности бетона по ГОСТ 21243-75. Донецк: Ротапринт Донецкого промстрой НИИпроекта, 1984. – 31с.

Список літератури

ОФОРМЛЕНИЕ СТАТЬИ

– индекс УДК (кегель 14, выравнивание с левого края) можно найти на сайте: <http://teacode.com/online/udc>;

– название статьи (прописные буквы, шрифт – жирный, выравнивание по центру);

– ФИО автора(-ов) **полностью** (строчные буквы, шрифт – жирный, выравнивание по правому краю);

– учёная степень, учёное звание, должность (выравнивание по правому краю);

– место работы (учёбы) в именительном падеже (выравнивание по правому краю);

– **!Обязательно указывать e-mail адреса всех авторов;**

ВАЖНО! Если авторы имеют одинаковый статус, общее место работы (учёбы), то оформление проводится в соответствии с *Образцом оформления статьи*, отделяя каждого автора **запятой**;

– аннотация (кегель 14, не менее 30 слов, выравнивание по ширине);

– ключевые слова (кегель 14, не менее 5 слов, выравнивание по ширине);

– через строку – основной текст статьи (кегель 14, межстрочный интервал – 1,5, абзацный отступ – 1 см, выравнивание по ширине);

– список литературы: оформляется в конце статьи **в порядке использования источника в тексте** под названием «Список литературы». В тексте **ссылки на литературу** обозначаются квадратными скобками с указанием номера источника и через запятую – номера страницы: [5, с. 115]. **Постраничные сноски запрещены.**

Рисунки: Любые графические материалы (чертеж, схема, диаграмма, рисунок) обозначаются «Рис.» и нумеруются арабскими цифрами. Обозначение – располагается под рисунком на следующей строке по центру и выделяется жирным шрифтом.

УДК 330

НАЗВАНИЕ СТАТЬИ

Соколовская Любовь Дмитриевна,

к.э.н., доцент

Дружинин Николай Сергеевич,

Адамкевичус Кирилл Юрьевич

Студенты

Национальный авиационный университет

г. Киев, Украина

sokolova@ukr.net

Аннотация: текст, текст, текст, текст, текст.

Ключевые слова: текст, текст, текст, текст, текст

Текст. Текст. Текст. Текст [1, с. 125]. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.
Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст [2, с. 132].

Список литературы

1. Бузгалин А. Человек, рынок и капитал в экономике XXI века // Вопросы экономики. – 2017. – № 3. – С. 125-144.

2. Зикунова И. В. Феномен предпринимательской активности в бизнес-цикле постиндустриального развития: монография. – СПб.: Издательство политехнического университета, – 2017. – 132 с.